

«Ми всі знаємо, що потрібно робити, однак не знаємо, в який спосіб переобратися після того, як зробимо це»

Ці слова про непопулярні реформи в економіці належать прем'єр-міністрові Люксембургу Жан-Клоду Юнкеру. 31 жовтня в Україні – місцеві вибори, в 2012 році – парламентські. З гаслами «Або плати, або до побачення», «Ми підвищимо пенсійний вік на рік більше за конкурентів», «Відчуй себе європейцем – плати високі комунальні тарифи», «Повернемо вас у дитинство (скасувавши пільги)» не виграти жодної електоральної кампанії. Водночас, маючи високий рейтинг і мандат на реформи після перемоги на виборах, не можна відкладати «на потім» болючі рішення.

8

Так, заявивши, що Велика Британія перебуває «на шляху до руїни» і тому жорсткі заходи є невідворотними, новий коаліційний уряд заклав у бюджеті збільшення ПДВ з 17,5 до 20 відсотків, на три роки «заморозив» розмір допомоги у зв'язку з доглядом за дитиною й на два роки – зарплату держслужбовців. Додаткові поточні витрати в країні знизять на 30 мільярдів фунтів стерлінгів до 2014–2015 років. У підсумку дефіцит бюджету плановано скоротити до 1,1 відсотка ВВП в 2015–2016 роках проти 10,1 відсотка в 2011-му.

Інший приклад – нещодавно уряд Угорщини на чолі з прем'єром Віктором Орбаном припинив переговори з МВФ і ЄС щодо наступного кредиту розміром 20 мільярдів євро, не домовившись про подальше скорочення дефіциту бюджету. Як пише *Financial Times*, аналітики пояснюють такий крок наближенням місцевих виборів, запланованих на 3 жовтня 2010 року, й бажанням відтермінувати непопулярні заходи. Водночас міжнародні рейтингові агентства відразу попередили, що знизять кредитні рейтинги Угорщини до критичного рівня, якщо та не збалансує державної казни. Нині борг країни становить 80 відсотків ВВП. Кожна десята сім'я має кредити в іноземній валюті, що робить їх вразливими до різких коливань валютного курсу. Міжнародна преса слушно зауважує, що ситуація потребує стабільності, а не авантюризму.

Ніхто не заперечуватиме, що відновлення співпраці України з МВФ (угода «Стенд-бай» передбачає надання кредиту в розмірі 15 мільярдів доларів протягом 29 місяців) – це серйозний чинник для довіри іноземних інвесторів. Водночас потрібно компенсувати зобов'язання перед МВФ (насамперед підвищення ціни на газ) початком реалізації Програми економічних реформ на 2010–2014 роки, ініційованої Президентом Віктором Януковичем. І, звісно, вести продуману інформаційну політику, розпочати роз'яснювальну кампанію й не анонсувати невиконання зобов'язань підвищити пенсійний вік одразу після отримання першого траншу кредиту. Новий політичний сезон має позначитися внесенням до парламенту якісних проектів законодавчих актів, які створюють передумови для економічного зростання, дерегуляції, модернізації інфраструктури, підвищення ефективності

державного управління тощо. Бо час критики попередників уже минає, набуває актуальності інформація про владні ініціативи й здобутки, що аж ніяк не є зайвою для агітації на місцевих виборах.

У промові Президента України Віктора Януковича з нагоди 19-ї річниці незалежності особливу увагу зацентовано на тому, що жоден кредит не вартий страждань простих людей. Тож нині влада має мінімізувати негативи і водночас дотриматися так званих структурних маяків, за якими Рада директорів МВФ визначатиметься щодо наступних траншів для України. Вони такі:

- до 30 вересня 2010 року потрібно ухвалити законодавче рішення зі скасування дії Закону «Про тимчасову заборону стягнення пені за несвоєчасне внесення плати за житлово-комунальні послуги», що дозволить накладати штрафи за несвоєчасну сплату;

- узгодити з експертами МВФ графік поетапної відміни обмежень, які стосуються валютного ринку та руху капіталів (до кінця жовтня 2010 року);

- до кінця жовтня завершити повний аудит банку «Надра» перед прийняттям будь-якого рішення щодо нього;

- прийняти законодавство щодо пенсійної реформи (до 31 грудня 2010 року);

- до 31 грудня відмінити збір на обов'язкове пенсійне страхування з безготівкових операцій купівлі-продажу іноземної валюти за гривню;

- до кінця грудня всі банки повинні виконати умови щодо рівня власних капіталів;

- до 31 грудня необхідно завершити комплексний аудит державних банків;

- відповідно до принципів Брюссельської декларації ініціювати стратегію реформування та реструктуризації «Нафтогазу України» (до 31 грудня 2010 року);

- сформулювати комплексний план адміністративної реформи, що має на меті ефективніше надання державних послуг (до березня 2011 року);

- ухвалити поправки до Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» та пов'язаних із ним для прискорення процедури банкрутства й полегшення позасудової реструктуризації (до 30 червня 2011 року).

У чому суть запропонованої пенсійної реформи? Зважаючи на те, що пенсійні видатки становлять ні багато ні мало 18 відсотків ВВП України та є одними з найвищих у світі, уряд має на меті поступово скорочувати їх. Для цього, зокрема, збільшать мінімальний страховий період від 5 до 15 років; щорічно підвищуватимуть на 6 місяців пенсійний вік для жінок з 55 до 60 років і подовжать на 10 років робочий стаж, необхідний для отримання пенсійних виплат у повному обсязі. Раніше керівник Інституту демографії і соціальних досліджень Елла Лібанова спрогнозувала: «Якщо в Україні не буде підвищено пенсійний вік, то навантаження на пенсійну систему зростатиме щороку й уже в 2050-му пенсія в нашій державі становитиме всього 28 відсотків від щомісячної заробітної плати». Примітно, що фахівець іще з 1993 року виступає за зрівнювання часу виходу на пенсію чоловіків та жінок.

Що стосується «Нафтогазу України», то підвищення ціни на блакитне паливо в меморандумі співпраці з МВФ аргументується потребою забезпечити компанію ресурсами для вдосконалення інфраструктури та виконання своїх зобов'язань, не покладаючись на ресурси з держбюджету. Бездефіцитною компанія стане вже наступного року. З цієї метою наступне 50-відсоткове підвищення ціни для населення та підприємств ТЕК має відбутися у квітні 2011-го. Й далі щопівроку, доки вона не зрівняється з вартістю імпортованого газу. Раніше уряд скасував пільгову ціну на блакитне паливо для цукрової, хімічної, мінерально-добривної та металургійної галузей.

Насамкінець зазначимо, що експерти МВФ дають позитивні прогнози щодо виходу України з кризи. За їхніми підрахунками, зростання українського ВВП буде на рівні 3,7 відсотка у 2010 році й близько 4,6 – у 2011–2012 роках. Водночас влада скоротить дефіцит держбюджету до 3,5 відсотка ВВП в 2011 році й до 2,5 – в 2012-му. В тій само Великій Британії очікуване зростання економіки цьогоріч становить лише 1,2 відсотка й 2,3 – 2011 р.; 2,8 – 2012 р.; 2,9 – 2013 р. та 2,7 відсотка в 2014 та 2015 роках.

Підготував Олексій СИЦУК.